

БҰЙРЫҚ

ПРИКАЗ

28. 09. 2026 ж

Астана қаласы

№ **350**

город Астана

**Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің
2027 – 2029 жылдарға арналған біліктілік пен дағдылар жүйесін
дамытудың салалық жоспарын бекіту туралы**

2027 – 2029 жылдарға арналған біліктілік пен дағдылар жүйесін дамыту жөніндегі салалық жоспарды әзірлеу және бекіту бойынша Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары – Ұлттық экономика министрі С.М. Жұманғариннің 2026 жылғы 7 шілдедегі №16-14/3634 тапсырмасын орындау мақсатында, **БҰЙЫРАМЫН:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің 2027 – 2029 жылдарға арналған біліктілік пен дағдылар жүйесін дамытудың салалық жоспары (бұдан әрі – Жоспар) бекітілсін.
2. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің Аграрлық ғылым және білім департаменті Жоспарда көзделген іс-шараларды іске асыру жөніндегі жұмыстың үйлестірілуін қамтамасыз етсін.
3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау жетекшілік ететін Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы вице-министріне жүктелсін.
4. Осы бұйрық қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасы
Ауыл шаруашылығы министрінің м.а.

А. Сұлтанов

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан
Республикасының Еңбек
және халықты
әлеуметтік қорғау
министрлігі

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан
Республикасының
Ғылым және жоғары
білім министрлігі

«КЕЛІСІЛДІ»

Қазақстан
Республикасының Оқу-
ағарту министрлігі

Қазақстан Республикасы
Ауыл шаруашылығы министрінің м.а.
2026 жылғы «28» 09
№ 350 бұйрығымен бекітілген

**Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің
2027 – 2029 жылдарға арналған
біліктілік пен дағдылар жүйесін дамытудың
САЛАЛЫҚ ЖОСПАРЫ**

Астана – 2026

1-бөлім. Жоспар паспорты

Атауы	Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің 2027 – 2029 жылдарға арналған біліктілік пен дағдылар жүйесін дамытудың салалық жоспары
Жауапты мемлекеттік орган	Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі
Бірлесіп орындаушылар	Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі, Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі, Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігі <i>(келісу бойынша)</i>
Мақсаты	Салалық біліктілік жүйесін дамыту, сұранысқа ие кәсіби және цифрлық дағдыларды қалыптастыру, еңбек нарығының, білім беру жүйесінің, жұмыс берушілердің және біліктілікті тану институттарының өзара іс-қимыл тетіктерін жетілдіру арқылы Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін білікті кадрлармен қамтамасыз ету
Негізгі міндеттер	саланың кадрлар мен құзыреттерге қажеттілігін болжау; салалық біліктілік шеңберлерін әзірлеу және өзектендіру; кәсіби стандарттарды әзірлеу және өзектендіру; кадрларды даярлау, оның ішінде жасанды интеллект пен цифрлық трансформацияның әсерін ескере отырып даярлау; кадрларға қажеттілік негізінде мемлекеттік білім беру тапсырысын қалыптастыру; кәсіби біліктілікті тану жүйесін дамыту; техникалық және кәсіптік, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары түлектерінің жұмысқа орналасу деңгейін арттыру
Іске асыру мерзімдері	2027-2029 жылдар
2029 жылға қарай күтілетін нәтижелер	кадрларға қажеттілік, кадрларды даярлау және жұмысқа орналастыру арасындағы өзара байланыс қамтамасыз етіледі; жаңа және трансформацияланатын кәсіптерді қамти отырып, салалық біліктілік шеңберлері әзірленеді және (немесе) өзектендіріледі; цифрлық дағдыларды енгізуді ескере отырып,

	саланың барлық кәсіби стандарттары өзектендіріледі; бөлінетін мемлекеттік білім беру тапсырысы көлемінің саланың кадрлық қажеттілік болжамына сәйкестігі қамтамасыз етіледі; білім беру бағдарламаларының кәсіби стандарттар талаптарына сәйкестігі қамтамасыз етіледі; цифрлық құзыреттер мен жасанды интеллект саласындағы дағдылар ескеріле отырып, кадрлар даярланады; ТЖКБ және ЖЖОКБ түлектерінің 80%-ы жұмысқа орналастырылады; саланы сапалы жұмыс орындарымен қамтамасыз ету мақсатында инвестициялық жобалар іске асырылады
--	---

Нормативтік құқықтық негізі: Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің 2027–2029 жылдарға арналған біліктілік пен дағдылар жүйесін дамытудың салалық жоспары мыналарға сәйкес әзірленді:

«Кәсіби біліктілік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;

«Агроөнеркәсіптік кешенді және ауылдық аумақтарды дамытуды мемлекеттік реттеу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы;

Ұлттық біліктілік шеңбері;

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 7 қыркүйектегі № 377 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33401 болып тіркелген) бекітілген Кәсіптік стандарттарды әзірлеу және (немесе) жаңарту қағидалары;

Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің орынбасары - Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 1 қыркүйектегі № 366 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33383 болып тіркелген) бекітілген Ағымдағы және болашақ кезеңдердегі кәсіптердің өзектілігін ескере отырып, кәсіптік біліктіліктерді тануда еңбек нарығының қажеттілігін қалыптастыру қағидалары;

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 9 қыркүйектегі № 381 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33407 болып тіркелген) бекітілген Кәсіптік біліктілікті тану орталықтарын аккредиттеу, аккредиттеу аттестатын қайта рәсімдеу, кері қайтарып алу, оның қолданысын қайта бастау және тоқтату қағидалары, сондай-ақ аккредиттеуден кейінгі шарттың үлгілік нысаны мен талаптары;

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 6 қыркүйектегі № 374 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33387 болып тіркелген) бекітілген Кәсіптік біліктілікті тану қағидалары;

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 8 қыркүйектегі № 378 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33405 болып тіркелген) бекітілген Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңестерді құру қағидалары айқындау және олардың үлгілік ережесі;

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 21 қыркүйектегі № 399 бұйрығымен (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 33455 болып тіркелген) бекітілген Кәсіптер тізілімін қалыптастыру, жаңарту және жүргізу қағидалары;

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 29 қарашадағы № 1050 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының еңбек нарығын дамытудың 2024 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы;

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 желтоқсандағы № 960 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2021 – 2030 жылдарға арналған тұжырымдамасы;

адами капиталды, біліктілік жүйесін, білім беруді, жұмыспен қамтуды және агроөнеркәсіптік кешенді дамыту мәселелерін реттейтін Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілері мен мемлекеттік жоспарлау жүйесінің құжаттары.

Мониторинг және бағалау тетігі: орындалу мониторингін ҚР АШМ жылына 2 рет жүргізеді. Мониторинг нәтижелері Кәсіби біліктілік жөніндегі ұлттық кеңестің отырыстарында қарау үшін ҚР ЕХӘҚМ-ге жіберіледі.

Қысқартулар тізбесі:

ҚР АШМ – Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі;

АӨК – агроөнеркәсіптік кешен;

ҚР ЕХӘҚМ – Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі;

ҚР ҒЖБМ – Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі;

СК – Салалық кеңестер;

ЖАО – жергілікті атқарушы органдар;

СБШ – салалық біліктілік шеңбері;

КС – кәсіби стандарт;

БББ – білім беру бағдарламалары;

ЖЖБТА – Жұмысшылардың жұмыстары мен кәсіптерінің бірыңғай тарифтік-біліктілік анықтамалығы;

БА – Басшылар, мамандар және басқа да қызметкерлер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы;

ТБС – тарифтік-біліктілік сипаттамалары.

ТжКБ – техникалық және кәсіптік білім беру

ЖЖОКБ – жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымы

ҰБЖ – Ұлттық біліктілік жүйесі

ҰКЖ – Ұлттық кәсіптік жіктеуіш

ҰАҒББО – «Ұлттық аграрлық ғылыми-білім беру орталығы» КеАҚ

2-бөлім. Салалық біліктілік жүйесі мен кадрлық қамтамасыз етудің ағымдағы жағдайын талдау

Ауыл шаруашылығы министрлігі жанынан 2 салалық кеңес жұмыс істейді:

ауыл шаруашылығы және ветеринария саласында;

өңделген ауыл шаруашылығы өнімдері саласында.

2022 жылдан 2026 жылға дейінгі кезеңде (5 жыл ішінде) 8 кәсіби стандарт әзірленді, 60 кәсіби стандарт өзектендірілді.

2025 жылы Ауыл шаруашылығы министрлігі 20 кәсіби стандартты жоспарлаған болатын, оның 19-ы өзектендіріліп, 1-і әзірленді. Жыл қорытындысы бойынша жоспар 100%-ға орындалды.

2026 жылға Ауыл шаруашылығы министрлігі 13 кәсіби стандартты жоспарлаған, оның ішінде 12-сі өзектендіріледі, 1-і әзірленеді.

АӨК-дегі жұмыспен қамтудың саны, құрылымы және динамикасы

Ауыл шаруашылығы – Қазақстан Республикасы экономикасының жетекші салаларының бірі. Қазақстан Республикасы Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша 2025 жылы ел экономикасында 9,3 млн адам жұмыспен қамтылды, оның ішінде барлық жұмыспен қамтылғандардың 10,6%-ы ауыл шаруашылығында еңбек етеді. Бұл шамамен 986 мың адамды құрайды.

Қазақстанның агроөнеркәсіптік кешенінде 300 мыңнан астам ауыл шаруашылығы өндірушісі жұмыс істейді, олар шамамен 1,1 млн адамды жұмыспен қамтамасыз етеді. Оның ішінде 595 мың адам (55%) жұмысшы кәсіптерінің мамандары болып табылады.

Жұмыспен қамту құрылымы мынадай негізгі кәсіптерді қамтиды:

тракторшы-машинистер;

механизаторлар;

агрономдар;

тұқым өсірушілер;

ветеринарлық дәрігерлер;

зоотехниктер;

ауыл шаруашылығы техникасының инженерлері;

заманауи ауыл шаруашылығы жабдықтарының операторлары;

фермерлер мен шаруа қожалықтарының басшылары.

Жұмыспен қамту динамикасы саланың елдегі ең ірі жұмыс берушілердің бірі болып қала беретінін көрсетеді. Өндірісті механизациялау мен автоматтандыруға қарамастан, ауыл шаруашылығы шамамен 1 млн адамды жұмыспен қамтамасыз етеді, ал саланың дамуы республиканың шамамен 4 млн тұрғынының өмір сүру деңгейіне әсер етеді.

Бұл ретте сұраныс біліктілігі жоқ қол еңбегінен кәсіби және техникалық білімі бар жұмыскерлерге біртіндеп ауысуда.

АӨК-нің кадрларға қажеттілігінің болжамы

ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің деректері бойынша 2030 жылға қарай агроөнеркәсіптік кешенге шамамен 63 мың маман қажет болады, бұл ел экономикасының кадрларға жалпы болжанған қажеттілігінің (883 мың адам) 7%-ын құрайды, оның ішінде 88%-ы (шамамен 55,4 мың адам) – жұмысшы кадрлар мен техникалық бейіндегі мамандар, ал 12%-ы (шамамен 7,6 мың адам) – жоғары білікті мамандар.

Қазіргі уақытта Қазақстанның агроөнеркәсіптік кешенінде шамамен 1 млн адам еңбек етуде, алайда шамамен 5,5 мың жұмыскерге, оның ішінде 3,5 мыңнан астам білікті маманға деген тапшылық сақталуда.

Саланың дамуына байланысты жыл сайын 5 мыңнан астам жаңа жұмыс орны құрылады, бұл кадрлар даярлауға деген қажеттілікті арттырады. Алдағы 5 жылда ең сұранысқа ие кәсіптер қатарында мыналар қалады: агроном; ветеринарлық дәрігер – ветеринарлық техник; зоотехник; агроинженер (инженер-механик); ауыл шаруашылығы өндірісінің тракторшы-машинисі; механизатор; заманауи ауыл шаруашылығы техникасының операторы; цифрлық егіншілік және ауыл шаруашылығын автоматтандыру жөніндегі маман.

Жұмыс берушілер жас мамандардан кәсіби білімді ғана емес, сонымен қатар заманауи құзыреттерді де күтеді. Ең маңызды дағдылар мыналар болып табылады:

- цифрлық технологиялармен және GPS-навигациямен жұмыс істеу;
- заманауи ауыл шаруашылығы техникасын басқару;
- нақты егіншілік технологияларын білу;
- автоматтандырылған басқару жүйелерімен жұмыс істей білу;
- экологиялық және биологиялық қауіпсіздік талаптарын сақтау;
- өндірістік деректерді талдау және басқарушылық шешімдер қабылдау дағдылары.

Осылайша, алдағы 5 жылда Қазақстанның ауыл шаруашылығы білікті кадрларға деген жоғары сұранысты сақтайды. Негізгі қажеттілік заманауи технологиялар мен жабдықтарды тиімді пайдалана алатын жұмысшы мамандықтары мен техникалық мамандарға тиесілі болады.

Технологиялық трансформацияға, автоматтандыруға және жасанды интеллекттің әсеріне ұшырайтын АӨК кәсіптері:

Нақты егіншілікті дамыту, өндірістік процестерді автоматтандыру және роботтандыру, ұшқышсыз технологияларды, геоақпараттық жүйелерді, спутниктік мониторингті, заттар интернетін, үлкен деректерді және жасанды интеллектті енгізу агроөнеркәсіптік кешен жұмыскерлерінің еңбек мазмұны мен біліктілік талаптарын біртіндеп өзгертуде.

Қазақстанның жаңа кәсіптер мен құзыреттер атласына (бұдан әрі – Атлас) сәйкес ауыл шаруашылығы саласында 18 жаңа, 19 трансформацияланатын және 10 жойылып бара жатқан мамандық анықталды. Мұндай өзгерістердің негізгі факторлары ауыл шаруашылығы өндірісін цифрландыру және роботтандыру, экологияландыру, нақты егіншілік пен автоматтандырылған мал шаруашылығын дамыту, генетикалық және биотехнологияларды қолдану,

сондай-ақ ауыл шаруашылығы өнімдерін өңдеу мен өткізуге цифрлық шешімдерді енгізу болып табылады.

Атлас бойынша айқындалған 18 жаңа кәсіп: экотехнолог; акважүйелердің биотехнолог-микробиологы; эко-ыдыс жөніндегі маман; экожүйелерді басқару жөніндегі технолог; инновациялық биопрепараттар технологы; цифрлық агроном; сүт фермаларындағы робототехник-малшы; робототехника операторы; өнімді қадағалау жүйесінің инженері; автоматтандыру және роботтандыру жүйесінің инженері (агроинформатик); су ресурстарын басқару жөніндегі IT-инженер; жер ресурстарын басқару жөніндегі IT-инженер; ауыл шаруашылығы өнімдерін экспорттау жөніндегі маман; бизнес-процестердің үздіксіздігі жөніндегі менеджер; агроном-экономист; ауыл шаруашылығындағы жаңа технологиялар жөніндегі маман; агрогенетик; синтетикалық биология саласындағы биотехнолог. Бұл кәсіптер бес бағытқа біріктірілген: экологиялық кәсіптер; «цифр» және «роботтар»; өткізу, экспорт және цифрландыру; новациялар; генетика.

Сонымен қатар, Атласта еңбек мазмұны автоматтандыру, цифрландыру және роботтандыру әсерінен өзгертін 19 трансформацияланатын мамандықтар мен мамандықтар тобы бөліп көрсетілген.

Оларға мыналар жатады: егіншілер мен көкөніс өсірушілер; ағаштар мен бұталарда дақылдарды өсіру жөніндегі фермерлер мен жұмысшылар; бағбандар, саябақшылар мен жеміс питомниктерінің жұмысшылары; аралас өсімдік шаруашылығы өнімдерін өндіретін фермерлер мен жұмысшылар; мал союды қоспағанда, ет және сүт бағытындағы мал шаруашылығымен айналысатын фермерлер мен жұмысшылар; құс өсірушілер және оған қатысты кәсіптердің жұмысшылары; омарташылар мен жібек құртын өсірушілер; аралас өсімдік шаруашылығы мен мал шаруашылығы өнімдерін өндіретін фермерлер мен жұмысшылар; орманшылар мен оған қатысты кәсіптердің жұмысшылары; балық өсірушілер және оған қатысты кәсіптердің жұмысшылары; ет және балық өнімдерін дайындау операторлары; сүт және кондитерлік өнімдерді дайындау операторлары; дәнді дақылдар мен дәмдеуіштерді өңдеу және өндіру операторлары; нан-тоқаш және дәнді дақылдар өнімдерін дайындау операторлары; жеміс, көкөніс және жаңғақ өнімдерін өңдеу және өндіру операторлары; қантты өңдеу және тазарту (рафинациялау) операторлары; сусындар өндіру операторлары; тағам өнімдерін, сусындар мен темекі өнімдерін өндіру операторлары; бумалау, құю және таңбалау машиналарының операторлары.

Өсімдік шаруашылығында Атлас трансформацияны «Далашы 2.0», «Көкөніс өсіруші 2.0», «Бағбан 2.0», «Фермер-өсімдік өсіруші 2.0» сияқты кәсіптерге көшумен, сондай-ақ топырақты талдау, егістіктерге мониторинг жасау, отырғызу, өңдеу және егін жинау үшін роботтандырылған техниканы пайдаланумен байланыстырады.

Мал шаруашылығында, құс шаруашылығында және балара шаруашылығында өзгерістер сауын роботтарын, автоматтандырылған азықтандыру және тазалау жүйелерін, датчиктерді және цифрлық мониторинг

жүйелерін, оның ішінде балара ұяларының жай-күйі туралы деректерді талдау үшін жасанды интеллектті қолдануды енгізуге байланысты.

Орман және балық шаруашылығында дрондар, датчиктер, телематика және роботтандырылған жүйелер қолданылады, ал тамақ өнеркәсібінде автоматтандыру өндірісте, сұрыптауда, сапаны бақылауда, өнімді орау мен таңбалауда қолданылады.

Осылайша дәстүрлі кәсіптердің трансформациясы, негізінен олардың жойылуын емес, орындалатын еңбек функциялары жиынтығының өзгеруін білдіреді. Жұмыскер біртіндеп жекелеген өндірістік операцияларды тікелей орындаудан автоматтандырылған техниканы басқаруға, баптауға және бақылауға, цифрлық жүйелермен және өндірістік деректермен жұмыс істеуге ауысады.

Қайталанатын қол еңбегі операциялары айтарлықтай үлесті құрайтын 10 жойылып бара жатқан мамандықтар (позициялар) бойынша дәстүрлі жұмыспен қамтудың қысқару қаупі ең жоғары болып табылады. Атлас бұларға мыналарды жатқызады: мал азығын таратушы (азықтандырушы); жұмыртқа қабылдаушы (жұмыртқа сұрыптаушы); таңбалаушы; ораушы (қолмен); бөліп ораушы (қолмен) және қаптаушы-бумалаушы; тамақ өнімдерін өндірудегі сұрыптаушы; таразышы; қаптаушы-бөліп ораушы; ет өнімдерін өлшеп ораушы (фасовкалаушы); жүкші және өндірістегі жүкші.

Мұндай еңбек функцияларына деген қажеттіліктің қысқаруының негізгі себептері роботтандырылған азықтандыру жүйелерін, автоматты сұрыптаушыларды, орау және таңбалау кешендерін, роботтандырылған өлшеу және тиеу-түсіру жүйелерін тарату болып табылады.

Бұл ретте көрсетілген кәсіптерді жойылып бара жатқандар қатарына жатқызуды технологиялық трансформацияның болжамы ретінде қарастыру қажет: жұмыспен қамтудың қысқаруының нақты көлемі мен мерзімі АӨК кәсіпорындарын технологиялық қайта жарақтандыру қарқынына байланысты болады.

Саланың кәсіби құрылымының одан әрі өзгеруі үшін жасанды интеллект ерекше маңызға ие болады. Оның АӨК-де қолданылуы өндірістік деректердің үлкен массивтерін талдаумен, сұраныс пен өндіріс көлемін болжаумен, компьютерлік көрумен, өсімдіктер мен жануарлардың жағдайын диагностикалаумен, роботтандырылған жүйелерді басқарумен және жер, су және өзге де ресурстарды пайдалануды оңтайландырумен байланысты.

Атап айтқанда, жаңа кәсіптер үшін Атлас сұранысты ұзақ мерзімді болжау, логистикалық және өндірістік процестерді басқару, сондай-ақ кәсіпорын көрсеткіштерін талдау үшін жасанды интеллект пен үлкен деректерді пайдалануды қарастырады.

Жасанды интеллекттің АӨК-дегі жұмыспен қамтуға әсері жұмыскерлерді толық алмастырудан гөрі, жекелеген операцияларды автоматтандыруға, шешім қабылдауды қолдауға, еңбек функцияларының мазмұнын өзгертуге және кәсіби құзыреттерге қойылатын талаптарды трансформациялауға байланысты болады.

Бұл ретте физикалық және қол еңбегінің едәуір бөлігі бұрынғыдай адамның тікелей қатысуын немесе адам еңбегін роботтандырылған және автоматтандырылған технологиялармен ұштастыруды қажет етеді.

Осылайша, технологиялық өзгерістер АӨК кадрлық құрылымын трансформациялаудың үш негізгі бағытын қалыптастырады: 18 жаңа кәсіптің пайда болуы, 19 трансформацияланатын кәсіптер мен кәсіптер тобы бойынша еңбек мазмұнын өзгерту, сондай-ақ қол еңбегінің үлесі жоғары 10 кәсіпте қажеттіліктің әлеуетті қысқаруы. Негізгі үрдіс сұранысқа ие құзыреттер құрылымының біртіндеп өзгеруі болып табылады: негізінен қайталанатын операцияларды орындаудан заманауи ауыл шаруашылығы техникасы мен роботтандырылған кешендерді басқаруға, цифрлық және геоақпараттық жүйелерді пайдалануға, өндірістік деректерді талдауға және жасанды интеллект құралдарын қолдануға көшу.

Осыған байланысты 2027–2029 жылдарға арналған Салалық жоспар шеңберінде жаңа және трансформацияланатын кәсіптерді жүйелі түрде анықтауды, салалық біліктілік шеңберлері мен кәсіби стандарттарды уақтылы өзектендіруді, сондай-ақ білім беру бағдарламаларын АӨК жұмыскерлерінің цифрлық, инженерлік, аналитикалық және технологиялық құзыреттеріне қойылатын өзгеретін талаптарға сәйкес келтіруді қамтамасыз еткен орынды.

Саланың кәсіби стандарттармен қамтамасыз етілуі

Өсімдік шаруашылығында, мал шаруашылығында, ветеринарияда, ауыл шаруашылығы техникасын басқаруда және аграрлық деректермен жұмыс істеуде жаңа технологиялардың пайда болуы тіпті бұрыннан бар кәсіптердің өзінде еңбек мазмұнының өзгеруіне әкеп соғады. Осыған байланысты саланың кәсіби стандарттармен қамтамасыз етілуін бағалау олардың бар болуын ғана емес, сондай-ақ оларда белгіленген талаптардың заманауи өндірістік процестерге сәйкестігін де ескеруі тиіс.

2026 жылғы жай-күй бойынша аграрлық бейіндегі 346 білім беру бағдарламасының 292 бағдарламасы немесе 84,4%-ы кәсіби стандарттармен байланысы бар. Жоғары білім беруде бұл көрсеткіш 81,8%-ды (236 бағдарламаның 193-і), техникалық және кәсіптік білім беруде – 90,0%-ды (110 бағдарламаның 99-ы) құрайды. Осылайша, кәсіби стандарттармен байланысы жоқ жоғары білім берудің 43 бағдарламасы және техникалық және кәсіптік білім берудің 11 бағдарламасы қалады.

Кәсіби стандарттармен салыстырмалы түрде жоғары сандық қамту кезінде дайындық мазмұны негізгі мәселеге айналады. Білім беру бағдарламасында кәсіби стандартқа сілтеменің болуы түлектің заманауи ауыл шаруашылығы өндірісі сұранысқа ие құзыреттердің барлық кешенін алатынын өздігінен білдірмейді.

Осыған байланысты әрі қарайғы жұмыс білім беру бағдарламаларын кәсіби стандарттармен қамтуды кеңейтуге ғана емес, сонымен қатар дайындық мазмұнының жұмыс берушілердің нақты талаптарына және өндірістік процестердегі өзгерістерге сәйкестігін бағалауға бағытталуы тиіс.

Мұндай бағалау цифрландыру, автоматтандыру және жасанды интеллект әсерінен мазмұны трансформацияланатын кәсіптер үшін ерекше маңызға ие болады.

Жоғары, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары түлектерінің жұмысқа орналасу деңгейі

Ауыл шаруашылығы бағытындағы дайындық түлектерінің жұмысқа орналасу көрсеткіштерін талдау жоғары білім беру жүйесінде де, техникалық және кәсіптік білім беру жүйесінде де оң динамиканы көрсетеді.

Жоғары білім

2022–2023 оқу жылында 3 432 адам оқытылып шығарылды, оның ішінде 1 705 адам (49,7%) жұмысқа орналастырылды. 2023–2024 оқу жылында түлектер саны 3 629 адамды құрады, 2 120 адам (58,4%) жұмысқа орналастырылды. 2024–2025 оқу жылында 3 285 адам оқытылып, 2 395 адам (72,9%) жұмысқа орналастырылды.

Осылайша, жоғары білім беру түлектерінің жұмысқа орналасу деңгейі 2022–2023 оқу жылы түлектері арасындағы 49,7%-дан 2024–2025 оқу жылы түлектері арасында 72,9%-ға дейін, яғни 23,2%-ға өсті.

Техникалық және кәсіптік білім беру (ТжКБ)

2023–2024 оқу жылында 8 119 адам оқытылып шығарылды, оның ішінде 3 805 адам (46,8%) жұмысқа орналастырылды. 2024–2025 оқу жылында түлектер саны 5 739 адамды құрады, 3 614 адам (62,9%) жұмысқа орналастырылды.

Осылайша, қарастырылып отырған кезеңде ТжКБ түлектерінің жұмысқа орналасу деңгейі 16,1%-ға ұлғайды.

2025–2026 оқу жылы бойынша 4 340 адам оқытылып шығарылды. Түлектердің жұмысқа орналасуы туралы деректер 2027 жылы қалыптастырылады.

Жалпы ұсынылған деректер аграрлық дайындық бағыттары түлектерінің жұмысқа орналасуының оң динамикасын көрсетеді.

Сонымен қатар, жұмысқа орналасу көрсеткішінің өсуі алынған құзыреттердің еңбек нарығының талаптарына сәйкестігін толық көлемде көрсете алмайды.

АӨК технологиялық трансформациясы жағдайында тек түлектің жұмысқа орналасу фактісі ғана емес, сонымен қатар оның алған дайындық бейініне сәйкестігі, сондай-ақ цифрлық, инженерлік, аналитикалық және технологиялық процестерге байланысты өзгертін еңбек функцияларын орындау қабілеті маңызды мәнге ие болады.

3-бөлім. Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің 2027 – 2029 жылдарға арналған біліктілік пен дағдылар жүйесін дамытудың салалық жоспарын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары

Р/с	Негізгі іс-шаралардың атауы	Аяқталу нысаны	Аяқталу	Жауапты
-----	-----------------------------	----------------	---------	---------

№			мерзімі	орындаушылар
1-тарау. ҰБЖ құралдарын дамыту және кәсіби біліктілік жөніндегі салалық кеңестердің қызметін жетілдіру				
1-нысаналы индикатор. Кәсіби стандарттармен қамтылған сала кәсіптерінің үлесі (2026 жыл - 80%, 2027 жыл - 85%, 2028 жыл - 90%, 2029 жыл - 95%)				
2-нысаналы индикатор. ҰКЖ енгізілген саланың жаңа және трансформацияланатын кәсіптерінің саны (2026 жыл - 3 бір., 2027 жыл - 5 бір., 2028 жыл - 7 бір., 2029 жыл - 9 бір.)				
1.	АӨК кадрларына деген ағымдағы және перспективалық қажеттілікті айқындау	ЕХӘҚМ-ге талдамалық ақпарат	қаңтар (жыл сайын)	АШМ, ҰАҒББО
2.	Саланың жаңа және трансформацияланатын кәсіптерін анықтау және ҰКЖ-ке енгізу үшін ұсыныстар қалыптастыру	ҰКЖ-ке енгізу үшін ЕХӘҚМ-ге жіберілген саланың жаңа және трансформацияланатын кәсіптерінің тізбесі	Жоспарды іске асыру барысында қажеттілігіне қарай	АШМ, ЕХӘҚМ, ҰАҒББО
3.	Біліктілік анықтамалықтарынан (ЖЖБТА, БА, ТБС) сала кәсіптерін кәсіби стандарттармен қамтуды қамтамасыз ету	ЕХӘҚМ-ге аналитикалық ақпарат	ақпан (жыл сайын)	АШМ, ҰАҒББО, СК
3-нысаналы индикатор. Саланың жаңа және трансформацияланатын кәсіптерін ескере отырып әзірленген және (немесе) өзектендірілген салалық біліктілік шеңберлерінің саны (2026 ж. - 2 бірлік, 2027 ж. - 1 бірлік, 2028 ж. - 2 бірлік, 2029 ж. - 1 бірлік)				
4-нысаналы индикатор. Технологиялық процестердің өзгеруін, жаңа кәсіптердің пайда болуын және сала мамандарының құзыреттеріне қойылатын талаптардың трансформациялануын ескере отырып әзірленген және (немесе) өзектендірілген кәсіби стандарттардың саны (2026 ж. - 13 бірлік, 2027 ж. - 2 бірлік, 2028 ж. - 2 бірлік, 2029 ж. - 2 бірлік)				
4.	Саланың жаңа және трансформацияланатын кәсіптерін ескере отырып СБШ-ны өзектендіру	Бекітілген СБШ	жыл ішінде	АШМ, ҰАҒББО, СК
5.	Сала бағыттарының дамуын ескере отырып СБШ әзірлеу (қажеттілігіне қарай)	Бекітілген СБШ	жыл ішінде	АШМ, ҰАҒББО, СК
6.	Жаңа кәсіптерді (Жаңа кәсіптер атласы), цифрлық трансформация және жасанды интеллект әсері жағдайындағы құзыреттерді ескере отырып кәсіби стандарттарды әзірлеу және өзектендіру бойынша ұсыныстар қалыптастыру (өзектендіруді және (немесе) әзірлеуді тиісін ететін 600 жаңа кәсіп)	КС әзірлеу және өзектендіру жоспарын ЕХӘҚМ-ге жіберу	қаңтар (жыл сайын)	АШМ, ҰАҒББО, СК, салалық қауымдастықтар
7.	Кәсіби стандарттарды әзірлеу және өзектендіру жоспарының орындалуына мониторингті қамтамасыз ету	ЕХӘҚМ-ге ақпарат	тоқсан сайын	АШМ, ҰАҒББО, СК

5-нысаналы индикатор. Салалық кеңестердің жыл сайынғы жұмыс жоспарларының орындалу үлесі (2026 ж. - 90%, 2027 ж. - 95%, 2028 ж. - 95%, 2029 ж. - 95%)

6-нысаналы индикатор. Саланың дамуын ескере отырып, жаңа салалық кеңестердің саны (2026 ж. - 0, 2027 ж. - 0, 2028 ж. - 0, 2029 ж. - 1 бірлік). Қазіргі уақытта ҚР АШМ-де 2 салалық кеңес — ауыл шаруашылығы және ветеринария, сондай-ақ тамақ өнеркәсібін өңдеу бағыттары бойынша жұмыс істейді.

8.	Кәсіпорындардың, салалық қауымдастықтардың, жұмыс берушілердің, білім беру ұйымдарының сала сарапшыларын тарта отырып, СК құрамының сапасын қамтамасыз ету	Министрдің бұйрығы	ақпан (жыл сайын)	АШМ, ҰАҒББО
9.	Салалық кеңестердің қызметіне кешенді шолу және талдау жүргізу	Ақпараттық-талдамалық материалдар (анықтама, слайдтар)	жарты жылдықта 1 рет	АШМ, ҰАҒББО, СК
10	Салалық кеңестердің жыл сайынғы жұмыс жоспарын әзірлеу және бекіту (саланың кадрларға болжамды қажеттілігін талдау, СБШ жаңарту, КС әзірлеу және өзектендіру, АӨК кадрларын қайта даярлау және біліктілігін арттыру және т.б.)	СК хаттамасы мен бекітілген жоспары	қаңтар (жыл сайын)	АШМ, ҰАҒББО, СК
11	Технологиялық өзгерістерді, жаңа және трансформацияланатын кәсіптердің пайда болуын және еңбек нарығы қажеттіліктерінің өзгеруін ескере отырып, кәсіби біліктілік жөніндегі қолданыстағы салалық кеңестердің қызметін жетілдіру	СК қызметін жетілдіру жөніндегі ұсыныстар	2027–2029 жылдар, қажеттілігіне қарай	АШМ, ҰАҒББО, СК

2-тарау. Жоғары, техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында кадрлар даярлау

7-нысаналы индикатор. Қолданыстағы кәсіби стандарттардың талаптары негізінде әзірленген және өзектендірілген ЖЖОКБ білім беру бағдарламаларының үлесі (2026 ж. - 82%, 2027 ж. - 85%, 2028 ж. - 90%, 2029 ж. - 95%)

8-нысаналы индикатор. Қолданыстағы кәсіби стандарттардың талаптары негізінде әзірленген және өзектендірілген ТжКБ ұйымдарының білім беру бағдарламаларының үлесі (2026 ж. - 100%, 2027 ж. - 100%, 2028 ж. - 100%, 2029 ж. - 100%)

9-нысаналы индикатор. Цифрлық трансформация және жасанды интеллект әсері жағдайында әзірленген инновациялық білім беру бағдарламаларының үлесі (2026 ж. - 60%, 2027 ж. - 80%, 2028 ж. - 100%, 2029 ж. - 100%)

12.	АӨК-нің кадрларға ағымдағы және перспективадағы қажеттілігін ескере отырып, мемлекеттік тапсырыс көлемдері мен бағыттары бойынша ұсыныстар қалыптастыру	Сұранысқа ие даярлық бағыттары мен біліктіліктері бойынша мемлекеттік тапсырысты бөлуді жиынтықтау үшін ҒЖБМ-ға ұсыныстар	Жыл сайын	АШМ (ҰАҒББО), ҒЖБМ
13.	ЖЖОКБ және ТжКБ білім беру бағдарламаларының саланың кәсіби стандарттарына сәйкестігін талдау	аналитикалық ақпарат	тамыз (жыл сайын)	АШМ, ҰАҒББО, мүдделі мемлекеттік органдар

14.	Жоғары білім беру (ЖЖОКБ) және техникалық және кәсіптік білім беру (ТЖКБ) ұйымдары білім беру бағдарламаларының саланың қолданыстағы кәсіби стандарттарына және заманауи еңбек нарығының талаптарына сәйкестігіне талдау жүргізу	БП кәсіби стандарттарға сәйкестігін бағалау нәтижелері, анықталған сәйкессіздіктер және оларды өзектендіру жөніндегі ұсыныстар көрсетілген аналитикалық есеп	Жыл сайын	АШМ (ҰАҒББО), мүдделі мемлекеттік органдар
10-нысаналы индикатор. Сала бойынша ТЖКБ түлектерінің жұмысқа орналасқан үлесі (2026 ж. - 56%, 2027 ж. - 58%, 2028 ж. - 60%, 2029 ж. - 62%) 11-нысаналы индикатор. Сала бойынша ЖЖОКБ түлектерінің жұмысқа орналасқан үлесі (2026 ж. - 70%, 2027 ж. - 75%, 2028 ж. - 80%, 2029 ж. - 85%)				
15.	Саланың жұмыс берушілерінің қажеттіліктерін ескере отырып, аграрлық даярлық бағыттары бойынша техникалық және кәсіптік және жоғары білім беру ұйымдары түлектерінің жұмысқа орналасуына жәрдемдесу	Бос орындар жәрменкелерін, мансаптық іс-шаралар мен түлектердің жұмыс берушілермен кездесулерін өткізу, халықты жұмыспен қамту орталықтарымен өзара іс-қимыл	Жыл сайын	АШМ, ҰАҒББО, білім беру ұйымдары, жұмыс берушілер, халықты жұмыспен қамту орталықтары
16.	Аграрлық даярлық бағыттары түлектерінің жұмысқа орналасуына және олар атқаратын жұмыс орындарының алынған біліктілікке сәйкестігіне мониторинг жүргізу	Өткізілген іс-шаралар және түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелері туралы ақпарат	желтоқсан (жыл сайын)	АШМ, ҰАҒББО, аграрлық жоғары оқу орындары мен ТЖКБ ұйымдары, жұмыс берушілер, халықты жұмыспен қамту орталықтары
3-тарау. Кәсіби құзыреттерге қойылатын өзгеретін талаптарға сәйкес АӨК жұмыскерлерін қайта даярлау және біліктілігін арттыру 12-нысаналы индикатор. Цифрландыру, автоматтандыру және жасанды интеллектті қолданумен байланысты бағыттар бойынша жыл сайын қайта даярлаудан және біліктілігін арттырудан өткен сала жұмыскерлерінің саны (2026 ж. - 150 адам, 2027 ж. - 200 адам, 2028 ж. - 250 адам, 2029 ж. - 300 адам) 13-нысаналы индикатор. Цифрлық трансформацияны, автоматтандыруды және жасанды интеллектті қолдануды ескере отырып, АӨК жұмыскерлері үшін сұранысқа ие құзыреттер бойынша Skills Enbek платформасында әзірленген және орналастырылған білім беру курстарының саны (2026 ж. - 2 бірлік, 2027 ж. - 3 бірлік, 2028 ж. - 4 бірлік, 2029 ж. - 5 бірлік)				
17.	Цифрландыруды және жасанды интеллектті енгізуді ескере отырып, сала жұмыскерлерін қайта даярлауды және біліктілігін арттыруды ұйымдастыру	ЕХӘҚМ-ге есептілік ақпарат	Жыл ішінде	АШМ, ҰАҒББО
18.	Цифрлық трансформацияны және жасанды интеллект әсерін ескере отырып, Skills Enbek	орналастырылған курстар	Жыл ішінде	АШМ, ЕХӘҚМ, ҰАҒББО,

	платформасында сала курстарын әзірлеу және орналастыру			аграрлық ЖОО-лар
14-нысаналы индикатор. Сала кадрларын жұмыс орындарымен қамтамасыз етуге бағытталған инвестициялық жобалардың саны (2026 ж. - 5 бірлік, 2027 ж. - 7 бірлік, 2028 ж. - 8 бірлік, 2029 ж. - 10 бірлік)				
19.	Жаңа жұмыс орындарын құратын саланың инвестициялық және өндірістік жобаларының тізілімін қалыптастыру және жүргізу (өңірлер мен кәсіптер бөлінісінде)	Өзектендірілген тізілім	Жыл ішінде	АШМ (ҰАҒББО), ЖАО
20.	Білім беру ұйымдарының түлектері мен сала жұмыскерлері үшін жұмыс орындарын құру мақсатында қазақстандық және шетелдік кәсіпорындар-инвесторлармен келісімдер (меморандумдар) жасасу	Кәсіпорындармен жасалған келісімдер (меморандумдар)	Жыл ішінде	АШМ (ҰАҒББО), ЖАО, кәсіпорындар (келісім бойынша)
21.	Саланың жұмыс орындарымен қамтамасыз етілуіне талдау жүргізу	аналитикалық ақпарат	Жыл сайын	АШМ (ҰАҒББО), ЖАО
4-тарау. Кәсіби біліктілікті тану жүйесін және Кәсіптер тізілімін дамыту				
15-нысаналы индикатор. Құрылған кәсіби біліктілікті тану орталықтарының саны (2026 ж. - 1 бірлік, 2027 ж. - 1 бірлік, 2028 ж. - 1 бірлік, 2029 ж. - 1 бірлік)				
16-нысаналы индикатор. Кәсіби біліктілікті танудан өткен сала жұмыскерлерінің саны (2026 ж. - көзделмеген, 2027 ж. - 200 адам, 2028 ж. - 300 адам, 2029 ж. - 400 адам)				
17-нысаналы индикатор. Цифрлық трансформацияны және жасанды интеллекттің әсерін ескере отырып, Кәсіптер тізіліміне енгізілген сала кәсіптерінің үлесі (2026 ж. - 80%, 2027 ж. - 85%, 2028 ж. - 90%, 2029 ж. - 95%)				
22.	Кәсіби біліктілікті тану орталықтарын құруға жәрдемдесу	ЕХӘҚМ-ға ақпарат	жыл ішінде	АШМ (ҰАҒББО)
23.	Құрылған тану орталықтарының базасында сала жұмыскерлерінің кәсіби біліктілігін тану рәсімдерін өткізуді ұйымдастыру	ЕХӘҚМ-ға есеп (тану орталықтарының хаттамалары)	жыл ішінде	АШМ (ҰАҒББО), СК
24.	Өзектендірілген және ЕХӘҚМ-ге жіберілген кәсіптер тізбелерінің саны, бірлік	Кәсіптер тізіліміне енгізу үшін ЕХӘҚМ-ға жіберілген кәсіптер тізбесі	жыл ішінде	АШМ (ҰАҒББО), СК, ЕХӘҚМ

«КЕЛІСІЛДІ» Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау вице-министрі _____ (А.Т.Ә.) 2026 жылғы «__» _____	«КЕЛІСІЛДІ» Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім вице-министрі _____ (А.Т.Ә.) 2026 жылғы «__» _____	«КЕЛІСІЛДІ» Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту вице-министрі _____ (А.Т.Ә.) 2026 жылғы «__» _____
--	---	--